

Dossier

Prof. dr. Yves Jacquemyn,
diensthoofd
gynaecologie-verloskunde

Prof. dr. Twan Mulder,
diensthoofd intensieve neonatale zorg

Dr. Sabrina Laroche,
kliniekhoofd intensieve
neonatale zorg

Dr. Joris Verlooy
kinderoncoloog,
oncologie en hematologie

Prof. dr. Jeroen Hendriks
diensthoofd thorax- en
vaatheelkunde

Dienst gynaecologie,
T 03 821 33 50

**Dienst (intensieve)
neonatologie,**
T 03 821 58 02

Dienst pediatrie,
T 03 821 32 51

Wat vertelt je zwangerschap over je hart?

Aanstaande moeders met een zwangerschapsvergiftiging of een hartkwaal worden in het Moeder- en kindcentrum met de allerbeste zorg omringd. Die omkadering stopt niet na de bevalling: zowel de moeders als hun vaak vroeg geboren kindjes krijgen op langere termijn bijzondere aandacht.

Zwangerschapsvergiftiging of pre-eclampsie is een ernstige aandoening en tegelijk een signaal voor mogelijke complicaties achteraf bij moeder en kind. De bekendste symptomen van zwangerschapsvergiftiging of pre-eclampsie zijn een hoge bloeddruk en hoofdpijn. Maar wist je dat de ziekte ook de nieren, de lever, de longen en het hart van de (aanstaande) moeder kan aantasten? Ook voor de foetus zijn er gevolgen: doordat de moederkoek minder goed functioneert, krijgt de baby minder voeding en zuurstof en groeit hij trager. Soms biedt medicatie soelaas, maar de meest effectieve behandeling is het inleiden van de bevalling. 'Die beslissing moet je wel zorgvuldig afwegen. Ook een vroeggeboorte is immers nadelig voor de baby. En voor 24 weken zwangerschap is dit in principe geen optie', zegt prof. dr. Twan Mulder, diensthoofd neonatologie.

In het UZA, referentiecentrum voor de preventie en behandeling van pre-eclampsie, worden de vrouwen opgevangen door gynaecologen en hartspecialisten van het Vrouw- en Hartteam. Na

de bevalling, die meestal wordt ingeleid, belanden de kindjes op de afdeling neonatologie. 'Een te vroeg geboren baby volgen we altijd zorgvuldig op, maar in dit geval zijn er extra zaken om op te letten', legt Mulder uit. 'Zo hebben kinderen met een te laag geboortegewicht op termijn een hoger risico op

Een zwangerschapscomplicatie is vaak een waarschuwing, maar ook een kans om aan preventie te doen.

overgewicht. Dat komt doordat hun lichaam zich tijdens de zwangerschap heeft ingesteld op een tekort aan voedingsstoffen. In gewone omstandigheden van overvloed kan hun lichaam daardoor ontsporen. Soms zie je al overgewicht op zuigelingenleeftijd, maar we zien ook jongeren die tijdens de groeispurt te zwaar worden. Ook zij hebben dan een verhoogd risico op diabetes en op latere leeftijd op hart- en vaatziekten.'

Vrouw- en hartraadpleging

Ook voor de moeders die zwangerschapsvergiftiging ontwikkelden, is een goede opvolging achteraf cruciaal. 'Het is niet de zwangerschap die hen ziek heeft gemaakt', zegt prof. dr. Yves Jacquemyn, diensthoofd gynaecologie. 'De oorzaak zijn al langer bestaande problemen met de bloedvaten. Op latere leeftijd kunnen die aan de basis liggen van andere hart- en vaatziekten, zoals een hartinfarct of beroerte. In die zin is een zwangerschapscomplicatie een waarschuwing, en ook een kans om aan preventie te doen. Dat kan een aangepaste levensstijl zijn, met gezonde voeding en meer lichaamsbeweging, en soms ook medicatie. We verwijzen deze vrouwen altijd door naar onze 'Vrouw- en Hart'-raadpleging. Het gaat om een samenwerking tussen de diensten cardiologie en gynaecologie, bedoeld om hartproblemen bij vrouwen vroeger op te sporen en te behandelen.'

Het verhoogde risico op hartproblemen blijkt ook uit onderzoek van de hartspier bij die groep vrouwen. Negen maanden na de bevalling is die nog altijd licht uitgezet. 'Dat wijst op een iets verminderde hartfunctie, een

We volgen deze vrouwen nauwgezet op en zetten in op een gezonde levensstijl.

> probleem dat vaak op latere leeftijd pas echt voelbaar wordt', zegt Jacquemyn.

Aansluitend bij die Vrouw-en Hart-raadpleging plant de dienst gynaecologie een project rond preventie en levensstijl. Zwangeren die tijdens een eerdere zwangerschap pre-eclampsie of een hoge bloeddruk ontwikkelden, hebben namelijk een hoger risico om dat opnieuw mee te maken. 'Nu al volgen we deze vrouwen op met extra controles en preventieve medicatie, maar we willen ook specifiek inzetten op een gezonde levensstijl. Dat doen we met een aangepast bewegingsprogramma, met ondersteuning van een app. We zullen ook hun bloeddruk, hartslag en activiteit bijhouden en hen advies geven over gezonde voeding. We willen uitzoeken of dat hun gezondheid tijdens de zwangerschap maar ook op langere termijn zal verbeteren.'

Een andere groep zijn zwangeren met aangeboren hartproblemen. Jacquemyn: 'Die vrouwen zien we nu vaker, omdat hun hartkwaal vandaag beter te behandelen is en ze dus vaker zelf mama worden. Ook zij kunnen terecht

op de 'Vrouw- en Hart'-raadpleging. Omdat een zwangerschap het hart extra belast, volgen we hen van dichtbij op. Dat geldt ook voor hun kindjes, die zelf een iets hoger risico op een hartafwijking hebben.' ●

'Vrouw- en Hart'-team: gynaecologen dr. Dominique Mannaerts, prof. dr. Yves Jacquemyn en dr. Ellen Faes, cardiologen prof. dr. Emeline Van Craenenbroeck, dr. Isabel Witvrouwen en prof. dr. An Van Berendoncks

Met kinderwens op consultatie

Wil je zwanger worden? Dan loont het de moeite om vooraf naar het preconceptiesprekuur van het UZA te komen. Het best doe je dat drie maanden op voorhand. 'De bedoeling is om koppels zo gezond mogelijk aan hun zwangerschap te laten beginnen', zegt gynaecologe dr. Lisbeth Jochems. 'We peilen naar hun medische voorgeschiedenis. Zijn er ziekten in de familie? Is er een verhoogd risico op complicaties? Bij de vrouw voeren we vervolgens een onderzoek en bloedafname uit.'

Ook levensstijl en voedingsgewoontes zijn belangrijk. Jochems: 'Zaken als roken, alcoholgebruik en ongezonde voeding kunnen immers de kwaliteit van de eicellen en de zaadcellen aantasten. Met een goede start hebben koppels dus meer kans om vlot zwanger te worden, maar ook op de gezondheid van het kind heeft het een positief effect.' Nadien komt het koppel terug voor de nabespreking en gericht advies. Ook vrouwen met specifieke gezondheidsproblemen zijn welkom. De gynaecoloog werkt dan al een plan uit voor de zwangerschap begint.

Moeder- en kindcentrum

Het Koningin Mathilde Moeder- en kindcentrum biedt ruimte aan de materniteit, kindergeneeskunde en intensieve neonatologie van het UZA, goed voor 80 bedden. De raadplegingen van gynaecologie, kinderneurologie en medische genetica huizen op de bovenste verdieping van het vernieuwde kinderziekenhuis dat intussen 5 jaar bestaat.

Met alle specialisten op dezelfde locatie hoeven patiënten zich minder te verplaatsen en worden overleg en uitwisseling van informatie gemakkelijker. De aanpak is uniek in België.

Het UZA draagt familiegerichte zorg hoog in het vaandel. Ouders worden zoveel mogelijk bij de zorg betrokken. Dankzij rooming-in kunnen ze in alle comfort bij hun kind overnachten.